

Meddelanden

af

Gestriklands Fornminnesförening. 1905.

Ett graffält från den yngre järnåldern vid Östveda i Hedesunda socken, Gestrikland.

Af *Otto Frödin*¹⁾.

Från hemmansägaren N. Eriksson i Östveda hade vid trenne särskilda tillfällen under loppet af år 1903 genom Konungens Befallningshafvande till Statens Historiska Museum inkommit graffynd från vikingatiden. Dessa voro, enligt hittarens uppgift, funna »i ett potatisland» eller »i en till hemmanet hörande sandbacke invid gården vid dennas odling», och enligt kronolänsmannens rapport funnos »inga fasta fornlämningar vare sig där eller eljest i grannskapet». Med anledning af dessa fynd erhöll jag af K. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien uppdraget att resa till fyndplatsen för att af hittaren erhålla närmare upplysningar angående förhållandena vid fynden, undersöka fyndplatserna samt förhindra, att möjligen förefintliga, ännu ej upptäckta grafvar vid en fortsatt uppodling förstördes. Resan företogs den 4—7 november 1903.

Vid framkomsten till ort och ställe kunde jag konstatera, att här förefanns ett graffält, som dock, efter allt att döma, varit utsatt för betydlig åverkan på grund af sitt läge midt i en ganska tätt bebyggd by. I den härnadan följande beskrifningen betecknar jag platserna för de redan gjorda fynden

¹⁾ Fornsaksbeskrifningarne äro hämtade från Statens historiska museums inventarieförteckningar, upprättade af O. Almgren.

med Graf I, II och III allt efter den ordning, hvori de blifvit funna, och med IV den af mig påträffade och undersökta grafven.

Graffältet är beläget på den i N. O.—S. V. riktning löpande grusås, som följer Dalälvens vänstra strand, och på hvilken Östveda by är byggd.

1) *Graf I*: N. V. om N. Erikssons ladugård, på N. sidan om den på grusåsen anlagda landsvägen och 5 m. från denna. (Kartskiss bifogad; se fig. 1.)

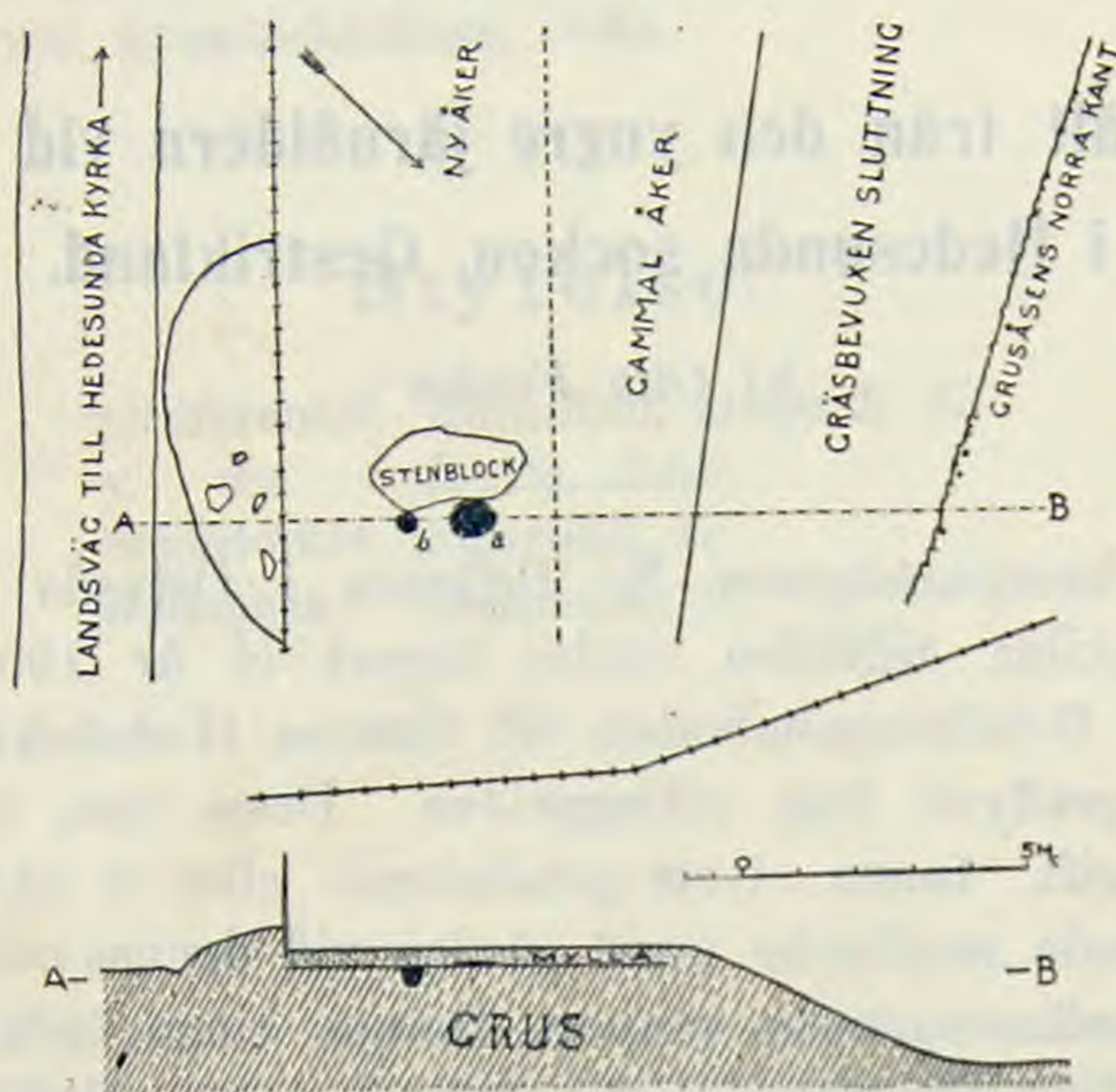

Fig. 1.

2) *Graf (?) III*: 75 m. S. V. om föregående, på samma sida om landsvägen och 8 m. från denna.

3) *Graf IV*: 8 m. S. S. V. om föregående, på samma sida om landsvägen och 5 m. från denna.

4) *Graf II*: 8 m. S. V. om föregående, på samma sida om landsvägen och 5 m. från denna.

5) *Grafhög*, 10 m. S. S. Ö. om föregående, på andra, södra, sidan om landsvägen, 3 m. N. Ö. om hemmansägaren A. Anderssons boningshus och dettas N. Ö. långsida. Längd (S. Ö.—N. V.) 7 m. Bredd (N. Ö.—S. V.) 5 m. Höjd $\frac{3}{4}$ m. Något skadad i toppen och N. V. kanten. (Vid S. Ö. gafveln

af samma hus finnas möjligen tvenne grafhögar, i så fall mycket skadade).

6) *Grafhög*, 10 m. N. V. om A. Anderssons ladugård och dennas N. V. långsida, på N. sidan om landsvägen. Diameter 4 m. Höjd $\frac{1}{3}$ m. Mycket skadad i ytan. Några stenar här och hvar i kanten.

7) *Grafhög*, 4 m. S. V. om föregående och på samma sida om landsvägen. Diameter 4 m. Höjd $\frac{3}{4}$ m. Några stenar i S. V. kanten och här och där i fyllningen.

8) *Grafhög*, 20 m. S. V. om föregående och på samma sida om landsvägen. Mycket skadad. Endast ett 8 m. långt parti af N. V. delen återstår. Några klumpstenar här och där i kanten och något sten i fyllningen.

25 m. S. V. om föregående och på samma sida om landsvägen finnes möjligen en grafhög, som i så fall är mycket skadad.

Grafvarne I—IV voro belägna inom ett med gärdesgård särskildt inhägnadt område, till en del bestående af gammal åker, under det att den öfriga delen detta år i det närmaste uppodlats, hvarvid de ofvan nämnda fynden blifvit gjorda. Som emellertid platsen före skiftet varit tätt bebyggd, voro nästan alla yttre spår af grafvarna försvunna.

Graf I.

Fyndet omfattar enligt inventarieförteckningen (Nr 11,944) följande föremål, däri inberäknade de vid min undersökning anträffade och nedan vidare omnämnda (hvilka här betecknas med *).

Tveeggadt järnsvärd, ganska väl bevaradt, svagt böjdt, udden felas: fästknoppen* lös, till formen snarlik M. 500¹⁾ (men utan ornering). Klingans längd nu 71 cm., bredd öfverst 6 cm. Brända benbitar fastrostade vid klingan.

Spjutspets som M. 503, udden något skadad; l. nu 40 5 cm.; afb. fig. 2.

¹⁾ M. = Montelii Svenska fornsaker.

Delar af en *sköldbuckla*, hvälfd, indragen mellan hvälfningsen och brättet.

Smärre bitar af minst 4 *pilspetsar* som M. 501*.

Större *järnknif*, skadad vid tångeändan; l. nu 24,7 cm., hvarf bladet 19 cm.; bredd 1,7 cm.

Liten *järnknif* med krökt tångeända, udden skadad, l. nu 11 cm.

Lång smal *hammare* af järn; l. 11, br. 1,3 cm.; afb. fig. 3.

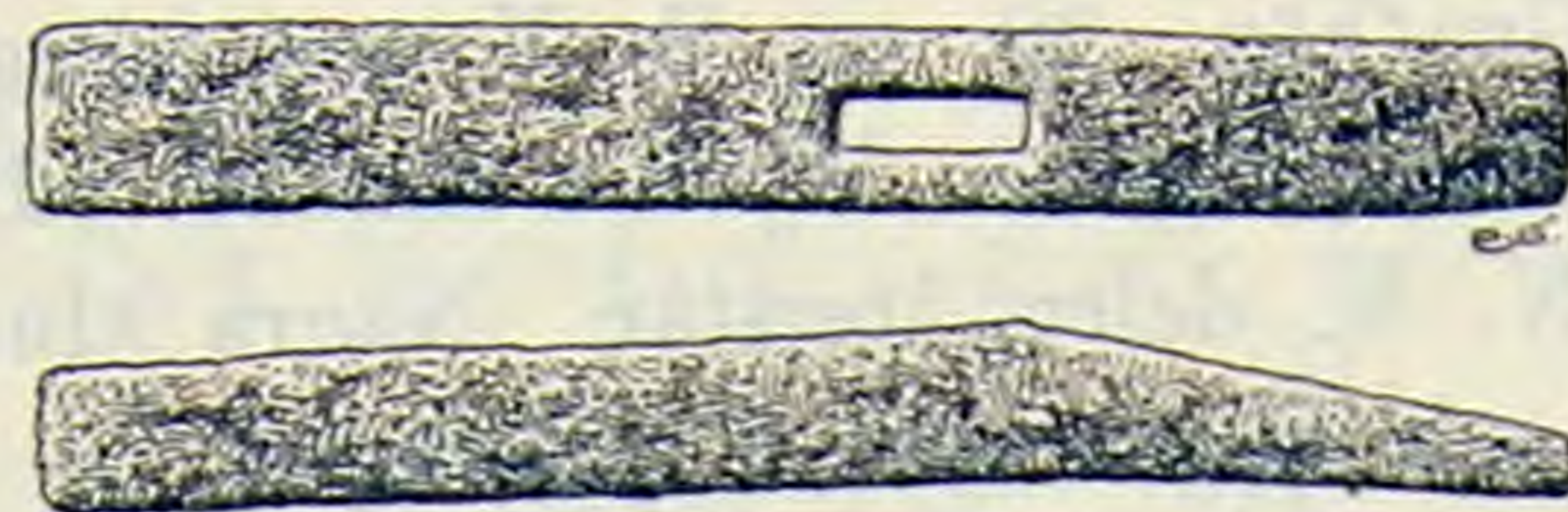

Fig. 3. $\frac{1}{2}$

Liten *järnmejsel**, upptill afbruten, 5,6 cm. l., 1,6 cm. bred vid eggen (mindre förrostad än öfriga saker och därför kanske senare ditkommen; dock »från krukans plats»).

Två stora *järnringar* af 8,5 cm:s diam. (den ena half), hvardera med ett vidhängande plattadt beslag af resp. 8 och 9 cm:s längd, hvari en krökt spik sitter.

Järnring af 7,1 cm:s yttre diam. med en vidhängande större märkla.

Stycke af en *järnring* med ett vidhängande beslag eller möjl. bit af betselbett (alltför förrostadt för att kunna afgöras).

Två smärre *järnringar* med resp. 2 och 3 vidhängande beslag el. dyl.

En smalt oval, sluten *järnring*, 8,6 cm. l., 2,6 cm. br. *.

Ett par *fragmenter af järnringar* *.

3 tunna dubbelvikta *järnbeslag*, skadade, med två nitar, se fig. 4. Bredd 2,5—2,8 cm. (ett *).

Något tjockare *järnbeslag** af c:a 2,3 cm:s bredd, vinkelböjdt (två gånger, om en lös bit hör dit). Hål nära ena ändan.

Fig. 4. $\frac{2}{3}$

Plattadt *järnföremål** af 8 cm:s längd, med ena ändan hakformigt omböjd; en större spik genom midten.

C:a 40 *nitnaglar* mellan 6,3—2,3 cm. i längd, de flesta c:a 4 cm. (mest *).

10 à 12 *spikar** af 3,5—5,2 cm:s längd, ett par med krökt udd.

En del *fragmenter af nitnaglar* eller *spikar**.

En del obestämbara *järnfragment*.

Ändstycke af en *fällknif*(?) af järn med skaft af två ornerade *benribbor* samt två sammanpassande fragmenter af den ena af dessa *benribbor**. Allt afb. fig. 5.

Fig. 5. $\frac{1}{1}$

Ett med två järnnitar sammanhållet stycke af en *benkam** med ganska breda ryggribbor; med ornering.

Två *ändstycken* af möjligen samma *ryggribbor**.

Ett par bearbetade, ornerade *benbitar* (af kammen?) *.

Några obetydliga sönderbrända tunna *bronsfragment*, däribland trol. af ett dubbelt *beslag**.

Delar af ett groft *lerkärl*; nedre delen i ett stycke med 11,5 cm:s bottendiameter och tämligen starkt utböjd sida; flere lösa bitar af den något inböjda mynningsranden.

Brända ben, rätt mycket (mest från krukans plats), däribland trol. äfven en del djurben (häst?, astragalus af får? fragment af *björnklo*).

Kolbitar.

Platsen för detta fynd är angifven å fig 1 (a, b).

Enligt hittarens uppgift hade de funna järnföremålen, som legat utan synbar ordning, »tätt tillsammans», påträffats vid kanten af en stor sten och vid öfvergången från gruset till det däröfver liggande myll-lagret. Det senare har ett djup af 0,3 m., det förra är temligen groft, gulbrunt, sten- och sandblandadt.

På denna plats kunde jag äfven iakttaga, utom brända ben, diverse järnfragment; och för att tillvarataga möjligen förbisedda saker, lät jag medelst sällning undersöka mylllagret ända ned

till det orubbade gruset. Härvid påträffades följande saker, genom plöjningen utspridda öfver en ganska stor yta, men tydligt koncentrerande sig mot ett område af inemot 1 meters diameter (*a* å planen), hvilket just motsvarade det af N. Eriks-son utpekade fyndstället: kol, obetydligt, brända ben, tämligen sparsamt, en bit af en djurtand, en bearbetad benskifva, ett fragment af en hopfällbar knif, öfre delen af ett svärdsfäste af järn, tvänne fragment af pilspetsar, 18 nitnaglar och spikar, hela eller defekta, 12 järnfragment.

Under denna undersökning iakttog jag i gruset, c:a 1,5 m. S. Ö. om nyssnämnda plats en kittelformig grop af 0,4 meters diameter och djup, mycket tydlig genom sin mörka fyllning af med brandrester uppblandad mylla (*b* å planen). I denna grop hade urnan påträffats. Vid detta tillfälle hade emellertid grafvens innehåll blifvit så omrördt, att träspånor, tegelstensbitar o. d. kunde iakttagas ända ned mot gropens botten. Här påträffades: kol sparsamt, brända ben, ganska rikligt; en lerkärlsskärfva af tjockt, groft gods, några trärester (möjligen senare inblandning), 5 bearbetade benskifvor, en liten nit af brons, 5 bronsfragment, en mejsel af järn, 15 fragment af pilspetsar, 38 nitnaglar och spikar, hela eller defekta, 34 järnfragment.

Mellan landsvägen och den åkern omgifvande gärdesgården finnes en del af den ursprungliga högen ännu bevarad. Dess ursprungliga centrum bildas af det ofvan omnämnda c:a 3 m. långa och 1,5 m. breda stenblocket, vid hvars N. Ö. kant de tvänne fyndplatserna voro belägna. De öfriga sidorna af blocket blottades, men intet påträffades här. Gräfning företogs dessutom här och hvar inom den uppodlade delen af högens område utan att något påträffades.

Graf II.

Fyndet innehåller i sin helhet följande föremål (inv. 12016 A: med * betecknas de af mig anträffade).

Ringnål af brons (fig. 6), ringen enkel, endast ornerad med två små treledade ansvällningar; största diam. 4,8 cm.; den lösbrutna nålen är öfverst platt och på båda sidor ornerad med längsgående linier fram till en liten ansvällning, hvarefter den

blir trind för att mot spetsen åter utplattas; spetsen felas, nålen något förböjd, längd nu 16,5 cm.

Dylik *ringnål*, men mindre; ringens diam. 4,1 cm., af nålen två bitar, tillsammans 11,6 cm. l., dess nedre del felas.

Rundt bronsspänne snarlikt M. 579, något skadadt, öfversidan till stor del täckt af starkt fastbrända bålrester; nålen af järn. Diam. 7,4 cm. (2 små bitar af spännet *).

Rund skiffformig *hängprydnad* af brons (fig. 7), på framsidan ornerad i relief med ett motiv påminnande om det å silfverspännet M. 583, ehuru här tretalet i st. för fyrtalet råder i grupperingen.

Fig. 7. 1/1

Genombruten *hängprydnad* af brons lik M. 607, ehuru nedre delen af kanten bildar en jämn halfcirkel. Öglan som å 596. Största tvär-mått 3,4 cm.

Stycke af en tunn *rund bronsskifva* af c:a 2,5 cm:s diam., i hvars midt sitter en märkla, som fasthåller en liten ring, vid hvilken i sin tur sitter en länk af samma slag som i nedannämnda kedjefragmenter. (En liten bit *).

Talrika smärre *kedjebitar* af brons, bildade af S-formiga länkar, som äro böjda på så sätt att kedjan blir trekantig.

Armbygel af brons, snarlik silfverbygeln M. 599, men de fördjupade linierna äro skarpvinkligt böjda. Ändarne starkt afsmalnande och så långt utdragna, att de mötas. Baksidan konkav. Itubruten och eldskadad. Största yttre diam. 7, bredd 2,3 cm.

Fig. 6. 2/3

Fig. 8. 1/1

Armbygel, lik föregående, men något tunnare och smalare, i tre bitar. Diam. c:a 7, bredd 2,1 cm.

3 långsträckta, åttkantiga *karneolpärlor*, med eldsprickor. En är 2 cm. lång, en annan, itu, är 1,7 cm.; den tredje * är ofullständig.

Tveeggadt järnsvärd, hopböjdt och något ofullständigt. Fästet likt M. 505, 507, lösbrutet; det nedre hjaltet fastrostadt intill det öfre.

Eneggadt järnsvärd, kort och smalt, med tånge. Ändarne obetydligt skadade; längd nu 37,5 cm., bredd 2,3 cm.

Spjutspets af järn, lik M. 503, ehuru hålken troligen ornerad. L. 43,5 cm.; yttersta udden borta.

Dylik *spjutspets*, vinkelböjd. L. c:a 47,5 cm.

8 någorlunda hela samt 9 fragmenter af *pilspetsar* af järn som M. 501, några sammanrostade. Den största och fullständigaste 14,6 cm. lång. (Några af dem *).

Delar af ett *betsel* af järn, dels halfva bettet med ring och två beslag (det ena nu lösbrutet), dels en ring med två beslag *. Ännu en half *ring* med rester af två beslag.

Ett *hakformigt järnföremål* med större nit igenom, något skadadt, längd 10,5 cm.

Järnplatta *, 5,5×3,6 cm. med en större nit.

En 2 cm. bred, böjd, mot ändarne afsmalnande *järnplatta* *, med en stor krökt spik igenom.

Ena hälften af ett *eldstål* med spiralformigt uppböjd ända, jfr M. 490.

Järnten med vinkelböjda ändar, jfr Vitterhets Akademiens Månadsblad 1901—02, fig. 60 (äfven det eldstål?).

2 andra *vinkelböjda tenar* * af olika groflek.

järnbrodd *.

1 krökt *spik*, 2 halfva *ringar* samt en del obestämbara fragmenter af järn *.

3 *kambitar* *, hvaraf en ornerad,

En *benskärfva* * med en inristad linie.

2 *skifferbrynen* med hål vid ena ändan, det ena 7×1,5×0,7 cm., det andra 6,3×1,1×1,1, något skadadt.

Långt smalt *skifferbryne*, i två delar, l. 14,2 cm., största tjocklek 0,9 cm. (den lilla biten *).

En mängd grofva *lerkärlsbitar* * hvilka synas härröra från två kärl, det ena med inböjd, det andra med utböjd mynningskant (funna dels i »myll-lagret», dels »i en kittelformig grop», i den senare blott utböjda mynningsbitar, från myll-lagret af båda slagen).

Flintstycke * med stort skorpparti bevaradt samt med eldsprickor, största tvärmått 4,4 cm.

Brända benbitar *.

Ett par *obrända benbitar* * samt bitar af en *häst- el. nöt-tand* *.

Kolbitar *.

Enligt hittarens uppgift hade de här funna föremålen påträffats under det 0,3 m. djupa myll-lagret, där den ganska fina, gula, orubbade sanden vidtog, och »tätt tillsammans inom c:a 1 kv.-meters yta», en rätt egendomlig omständighet, då de bestodo både af mans- och kvinnosaker.

Vid sällning af myll-lagret påträffades, hufvudsakligen inom ett område af 2 meters diameter, följande: kol, rätt sparsamt, lerkärlsbitar af tjockt, groft gods, brända ben, ganska rikligt, tvänne obrända ben, tvänne djurtandsfragment, 4 små, bearbetade benbitar, ett litet bryne af sandsten, en defekt pärla af karneol, 3 bronsfragment, en pilspets, defekt, en hoprostad samling af minst 4 dylika, defekta, 20 järnfragment.

Fynden koncentrerade sig mot S. V., där liksom vid graf I, en i sanden gräfd, kittelformig grop påträffades, 0,5 m. i diameter och 0,3 m. djup, fylld med mörk, kolblandad mylla.

Äfven här var tyvärr grafvens innehåll omrördt. Följande påträffades: kol, tämligen sparsamt, brända ben, dock ej vidare rikligt, lerkärlsbitar af tjockt, groft gods, en flintbit, en pilspets, en hästbrodd, ett fragment af ett betselbeslag af järn, 5 järnfragment.

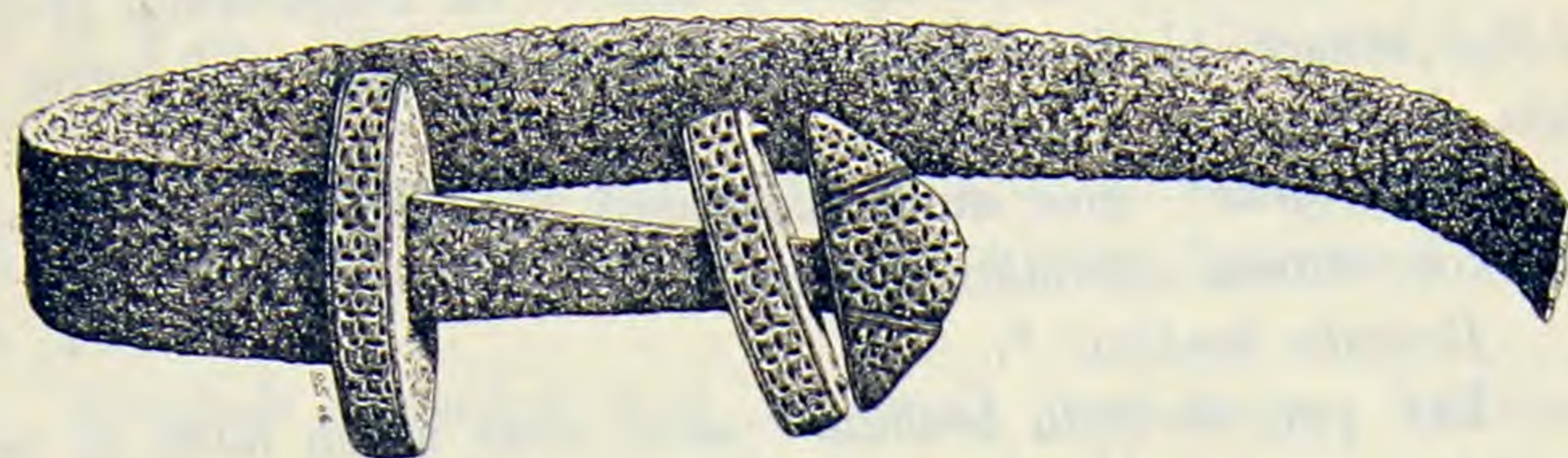
Graf (?) III.

Fyndet (inv. 12016 B.) utgöres af:

Fragment af *bronsföremål* (spänne?).

Hopböjdt *järnsvärd*, nästan fullständigt, endast udden något skadad, aff. fig. 9. Fästet snarlikt M. 500, men orneringen

består af ovala djupa gropar anordnade i korsmönster (jfr Rygh, Norske Oldsager, fig. 492). L. ca 96 cm.

Fig. 9. $\frac{1}{4}$

En mängd bitar af ett annat *järnsvärd* med simplare fäste, något ofullständigt, spetsen felas.

Spjutspets af järn som M. 503, spetsen skadad; l. 37 cm.

Tre bitar af en *sköldbuckla* (?).

Fragmenter af en *knif*.

Järnbeslag af 3,3 cm:s bredd, två gånger böjdt och med spikar i ändarne.

Hälften af ett dylikt *beslag*, två nithål vid ändan.

Delar af ett *järnlås* till skrin(?) med regel.

2 eller 3 *järnringar* med öglor.

Järnbrodd, skadad.

(Inga ben.)

De på denna plats funna föremålen hade legat »tätt tillsammans», särdeles nära ytan; »värjan alldeles under torfven». Stället undersöktes nu noggrant utan att något som helst, vare sig kol eller ben, påträffades inom det 0,8 m. djupa mylllagret; därunder vidtog orubbad, ljus gulbrun sand.

Denna omständighet torde göra detta fyndställes egenskap af graf tvifvelaktig, då hela området, såsom ofvan blifvit nämnt, varit utsatt för planering o. d. är väl den möjligheten ej alldeles utesluten, att föremålen vid något tillfälle blifvit rubbade från sin ursprungliga plats. Omnämnas bör dock, att endast 1 m. från den punkt, där fynden gjorts, och i kanten af det torfklädda, ännu ej uppodlade området en några dm. hög upphöjning var märkbar, hvilken till sin form påminde om en afskuren grafhög. Dess längd var 3 m., bredden 1 m. Under torfven påträffades ett myllblandadt röse af hufvudstora stenar, hvarunder den orubbade sanden vidtog på 0,3 meters djup under den omgifvande marken.

Graf IV.

Vid min ankomst hade jordägaren ännu ej hunnit uppodla det mellan grafvarne II och III liggande området. För att tillse, huruvida flere grafvar möjligen kunde dölja sig under den jämna marken, lät jag på denna plats gräva diken på ett obetydligt afstånd från hvarandra. Därvid lyckades jag äfven under den 0,3 m. djupa myllan påträffa en graf, bestående af en i den rätt fina, gula sanden gräfd fördjupning af 1,3 meters diameter och 0,2 meters djup och fylld med mörk mylla. Denna mörka jord var uppblandad med bålrester, men därjämte äfven träspånor och andra föremål af ung ålder, hvilket visar, att också denna grafs innehåll vid något tillfälle blifvit omrördt. Här påträffades (inv. 12016 C.):

Eldskadadt stycke af en *oval spännbuckla* af yngsta typ, M. 577; dit hör möjligen en ofullständig *järnnål*, upptill ögelformigt böjd.

Hängprydnad af brons i form af en rund skifva, ornerad med ett rutmönster af prickade linier, i midten med några små-cirklar och längs kanten med små halfcirklar. Itu, öglan skadad. Diam. 2,2 cm.

Ena ändstycket (till 7 cm. längd) samt ett mindre fragment af en tunn, starkt hvälfad *armbygel* af brons, ornerad med ett bandflättningsmönster af prickade linier. Mycket eldskadad. Största bredd 2,5 cm. I det lilla fragmentet två nithål (efter lagning?)

Sluten trind *bronsring* af 2,6 cm:s diam., 0,4 cm. tjock.

Karneolpärlor: 5 långsträckta, åttkantiga som M. 576, 2,1–2,4 cm. l., ändfragment af en dylik samt 1 liten, facetterad, 1 cm. l.

Fig. 10 a. $\frac{1}{1}$

Bergkristallpärlor: 1 långsträckt, åttkantig, 2,2 cm. l., något skadad, 2 klotformiga af 1,2 cm:s diam., 1 rund med höga något buktande tväråsar, diam. 1,9 cm., (afb. fig. 10) samt några smärre fragmenter, trol. af 2 pärlor.

Fig. 10 b. $\frac{1}{1}$

En half grön *glaspärkla* af 0,8 cm:s diam.

Två små bitar af *ryggribba* till *benkam*, ornerade med linier.

5 bitar af ett 1,1–1,2 cm. bredt tunnt *järnband*, bitarne mer eller mindre böjda, sammanlagda längden c:a 15 cm.

24 hela *nitnaglar* af 2,1–4,5 cm:s längd, de flesta c:a 3 cm., några med glödpatina.

6 täml. säkra *spikar*, 2,5–5,5 cm. l, samt 2 uddar af dylika.

C:a 40 *fragmenter* af nitar eller spikar.

En krökt platt *järnten*, 0,5 cm. bred, 3,5 cm. l., ofullständig.

Några få mycket grofva och i smulor sönderfallande *lerkärlsbitar*.

Brända benbitar, ej mycket.

Kolsmulor.

I maj 1904 inkom till Statens Historiska Museum genom Konungens Befallningshafvande ännu ett fynd från Östveda af liknande art. Det innehöll (inv. 12221. A):

Smalt och kort *eneggadt järnsvärd*, l. 44 cm., hvaraf tången 9,5, br. 2 cm.

Järnyxa, lik Rygh, Norske Oldsager, fig. 559; l. 14,5, eggen 7,4 cm.

Järnknif, starkt uppslipad, l. 16,6, hvaraf tången 9 cm.

Eldstål af *järn* med bakåtböjda och upprullade, nu lösbrutna ändar, likt M. 490. L. 7,9 cm.

Tjock fyrkantig *järnten*, tunnare mot ena ändan och med ett hål nära midten, trol. = en mycket smal *hammare* (jfr fig. 3). L. 9,8, br. 1,2 cm.

Två dubbelvikta tunna *järnbeslag* lika fig. 4 ofvan, bredd 2,1 cm. Det ena uppböjdt och skadadt. Dessutom ett par fragmenter af dylika.

Skifferbryne, fyrkantigt, itubrutet; l. 19,1, br. 1,2 cm.

Hålmejsel af *grönsten*, fyrsidig men ojämnt formad: l. 12,1, br. 3,6, tj. 2,1 cm.; afb. fig. 11.

Fig. 11. $\frac{2}{3}$

Fem sönderbrända *flintstycken*, delvis med skorpa.

En mängd bitar af ett groft *lerkärl* med 8,5 cm:s botten-diameter, utbuktad sida och inböjd mynningskant.

Några *brända benbitar* (däribland äfven en hundsvanskota, möjligen också andra djurben).

Ett par kolbitar.

Med anledning af detta fynd, hvilket särskildt väckte uppmärksamhet genom stenmejseln's uppträdande i sällskap med järnsakerna, erhöj jag i uppdrag att ånyo besöka platsen och gjorde därvid följande iakttagelser.

Fyndplatsen var belägen 7 m. S. 20° Ö. om det södra hörnet af A. Anderssons boningshus, 5,25 m. öfver Dalelfvens medelvattenstånd, på den mot elfven sluttande sidan af grusåsen. Sakerna hade påträffats vid planeringsarbeten; någon förhöjning i marken, tydande på grafhög, hade ej iakttagits. Stenmejseln hade påträffats samtidigt med de öfriga föremålen och på ungefär samma djup som dessa.

Vid närmare undersökning befanns det, att öfver det orubade gruslagret vidtog ett 0,2 à 0,3 m. tjockt myll-lager, som genom tidigare och senare planeringar blifvit helt och hållet omrördt; i detta kunde man på dess mörkare färg urskilja ett område, c:a 3 m. i diam., som vid undersökning lemnade: brända ben, dock mycket obetydligt, ett järnfragment, små kolpartiklar, obetydligt. Dessa senare förekommo rikast i ett lager af 0,05 à 0,1 m:s mäktighet.

Vid samma tillfälle uppköpte jag ännu ett graffynd bestående af (inv. 12221 B):

Helt liten *oval spännbuckla* af *brons*, något eldskadad, troligen oörnerad. L. 3,9, br. 1,7 cm. Afb. fig. 12.

Några smärre obestämbara *bronsfragmenter* samt ärgfläckade kol- och benbitar.

Järnspik, 4 cm. lång.

En två gånger vinkelböjd bandformig *järnten*, största bredd 0,9 cm.

Ett *järnfragment*, möjligen af ett *eldstål*.

Pärta af *röd glasfluss*, itu, diam. 1,2 cm. något eldskadad.

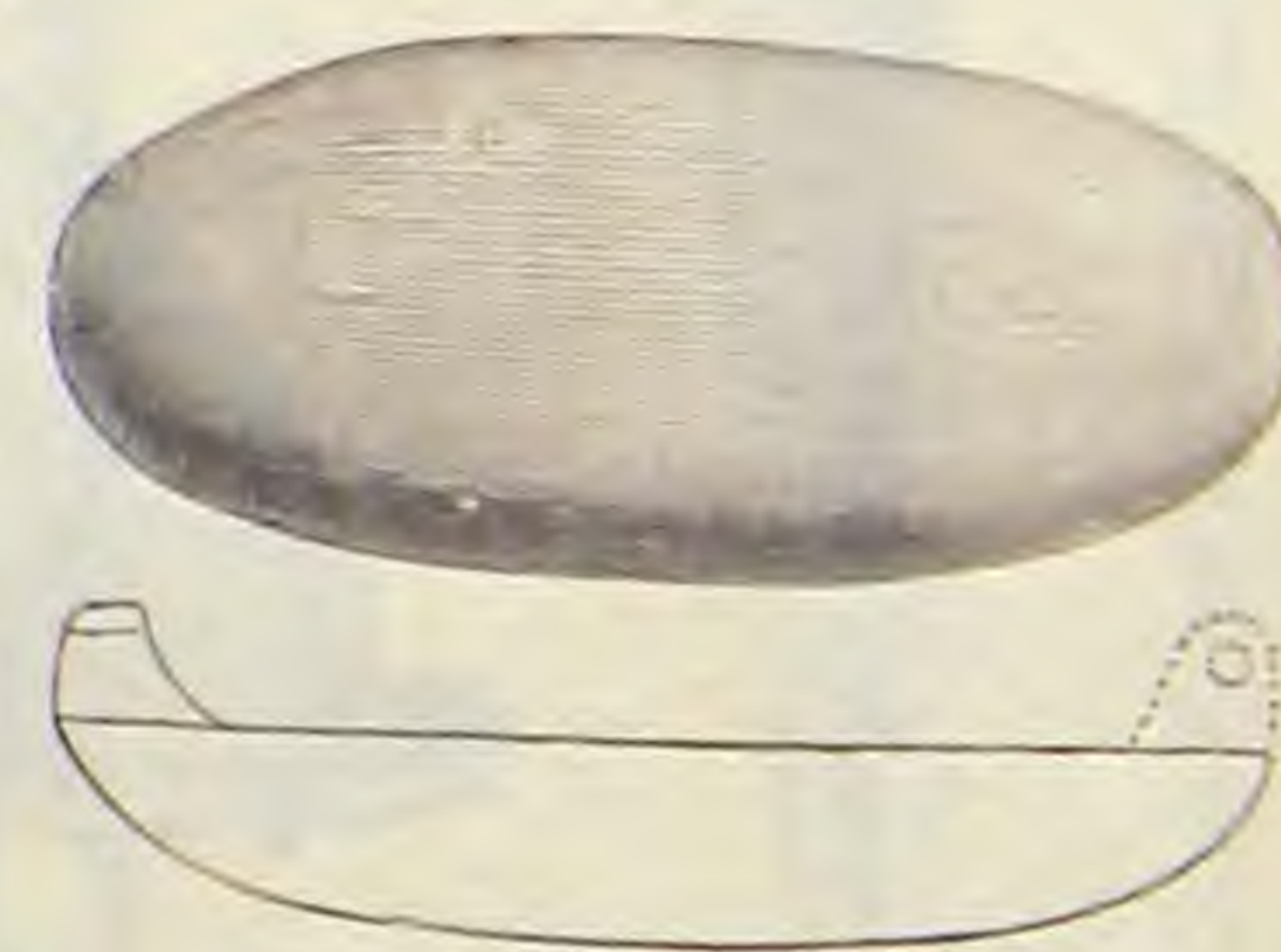

Fig. 12. $\frac{1}{1}$

Försmält grönaktig *glaspärkla*.

Dessa föremål hade för några veckor sedan af en gosse påträffats vid gräfning på en vedbacke, 18 m. N. Ö. 15° Ö. om den grafhög, som ligger vid nordöstra långsidan af Andersons boningshus (grafhög 5, se ofvan). Enligt uppgift hade sakerna legat c:a 2 fot djupt. Någon upphöjning, som tydde på grafhög, kunde nu knappast iakttagas. Äfven här voro jordlagren mycket omrörda.

Också tidigare hafva graffynd från den yngre järnåldern, härrörande från Östveda by och sannolikt från samma graffält, förvärfvats för Statens Historiska Museum.

År 1901 inkom följande fynd (inv. 11422):

Tveeggadt järnsvärd, likt M. 507 men med silfverinläggning i stället för brons och nedre parerstängen plan samt halfrund knopp, väl bevaradt. Med tydlig blodränna, hvori spår af *inlagdt namn* på ena sidan. Klingan något böjd. L. 93 cm., klingans längd 78 cm. Parerstängens längd 10 cm.

Spjutspets af järn, med rund hålk, hvilken dock upptill vid öfvergången till bladet är facetterad, bladet ryggadt. L. 35 cm., bladets st. br. 3,5 cm. Afb. fig. 13.

Yxa af järn, lik Rygh, Norske Oldsager fig. 555, med skaftlappar åt båda håll och med plan fyrsidig bane. L. ungefär 18 à 19 cm., bladets st. br. 11,4 cm.

Fig. 14. 1/3

Sköldbuckla af järn, afb. fig. 14 (jfr Rygh, Norske Oldsager, fig. 565), med liten spets, brättet smalt och söndrigt, ena sidan inbucklad, fyra nithål med endast två kvarsittande nitar, af hvilka en dock

mera liknar en vanlig spik. Största diameter, brättet inräknadt, 14,1 cm., höjd, 7,6 cm.

Fig. 13. 1/3

Knif af järn med fyrsidig tånge, bladet mycket uppslipadt och kort i förhållande till tången. L. 12,9 cm.

Betsel af järn, (fig. 15) bestående af ett tvälänkadtt bett, länkarna äro spiralvridna och haka i hvarandra, i andra ändan sitta platta ringar, i ringarne fyrkantiga beslag med i midten ett rundt hål, i hörnen

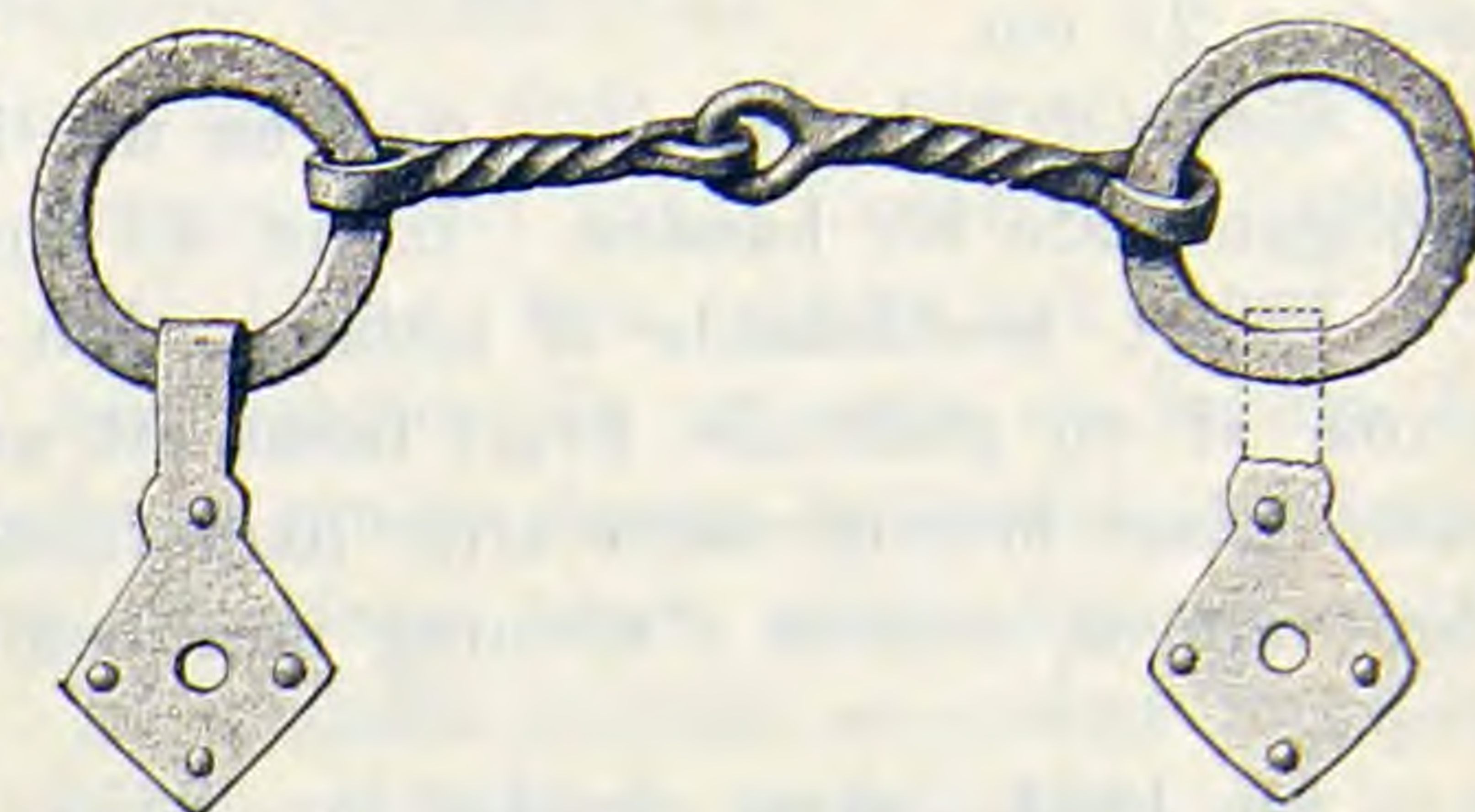

Fig. 15. 1/3

nitar, ett af beslagen är lösbrutet och söndrigt. Ringarnas yttre diam. 5,4 cm.

Järnring med rembeslag, ringens ändar lagda öfver hvarandra. Ringens diam. 5,5 cm., beslagets l. 8,4 cm.

Järnring, hvarvid hänger dels ett något söndrigt rembeslag dels en ögleartad ten med upprullade ändar. Ringens ändar lagda på hvarandra. Ringens diam. 4,5 cm.

Beslag af järn, något söndrigt, bestående af två hopnitade skifvor, två runda hål i den större skifvan.

Två knifliknande järnföremål men mycket tunna, det ena med svagt S-formig böjning, mycket afsmalnande åt ena ändan, det andra sönderbrutet i tre bitar. L. resp. 12 och 10 cm.

Rännformigt järnföremål med ena ändan upprullad till en liten ögla, söndrigt. L. nu 10,5 cm.

Hästskrapa af järn (fig. 16) med deladt vridet handtag i hvilket hänger en ring. Skaf-tets längd 15,1 cm., skrapans br. 15 cm.

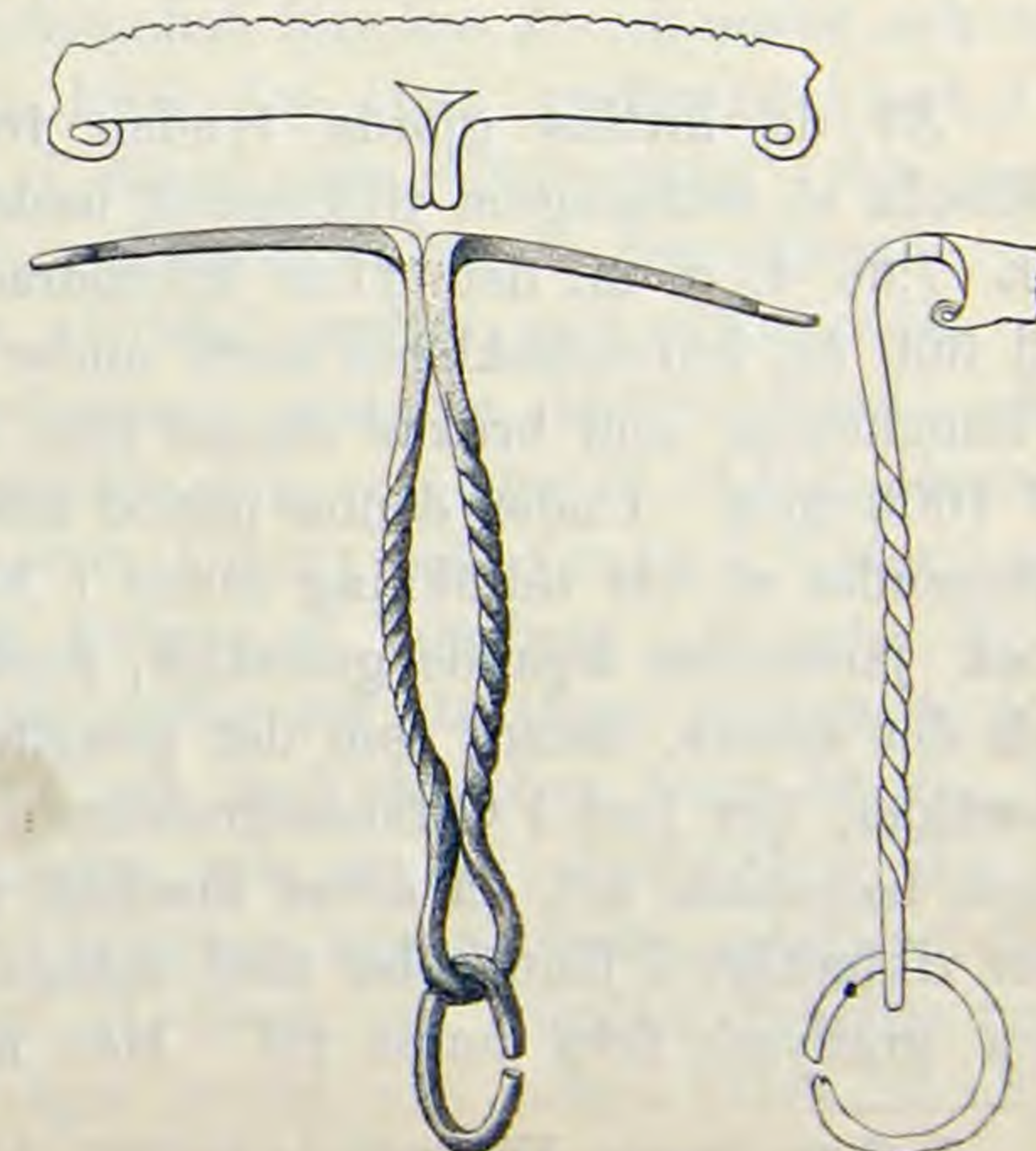

Fig. 16. 1/3

Hank af järn, (trol. till ett ämbar), med halfcirkelformig böjning och med en krok i hvardera ändan. Diameter mellan ändarna 27 cm.

Söndrigt beslag af järn med en nit, ändan slutar i en krok, möjligen fäste för handen. L. nu 4,6 cm.

Enligt meddelande af hittaren, Joh. Jonsson, hittades sakerna »i en grafkulle, hvori fanns ett med en häll öfvertäckt rum, hvori brända rester efter liket funnos och ofvanpå askan lågo vapnen, svärdet i riktning norr och söder».

År 1891 inkom fyndet inv. 8877, bestående af en bred *järnyxa* med mycket tunnt blad, som M. 484, funnen vid gräfning jämte ett (eller två) lerkärl.

Redan år 1841 förvärfvade museet från Östveda by ett fynd af liknande art (inv. 935):

Ett *järnsvärd*, brutet i 2 stycken, omkr. 1 aln 6 tum långt. En *lansspets* af järn, 16¹/₂ tum lång. En *järnyxa*, nära 7 tum lång (lik M. 263). 6 *pilspetsar* af flera former och ett smalt *järninstrument* af obekant bestämmelse. Upptogs under gräfning af skogvaktaren Jan Hassel.

Af de hittills gjorda fynden framgår, att graffältet vid Östveda så småningom tillkommit under en lång tid, fr. o. m. det 7:de t. o. m. det 11:te århundradet e. Kr., eller i rundt tal 500 år, hufvudsakligen dock under denna tids senare hälft, Vikingatiden, som brukar räknas från omkr. år 800 till midten af 1000-talet. Under denna period liksom under hela det första årtusendet af vår tidräkning rådde i Norden tvänne helt olika, dock jämnasides löpande grafskick, jordande och likbränning¹⁾; och det senare, sådant som det gestaltade sig under vår yngre järnålder, har just i Östveda-grafvarne representanter af synnerligen belysande art, då deras innehåll med skäl kan sägas vara rätt rikhaltigt i jämförelse med många andra, ofta ytterst torftiga graffynd från denna tid. Man måste därför beklaga, att

¹⁾ *Oscar Almgren*: Vikingatidens grafskick (i Nordiska studier, tillagnade Adolf Noreen. Uppsala 1904.) — Här finnes utförlig litteratur angifven.

omständigheterna ej från början medgifvit en fullt vetenskaplig undersökning, som tvifvelsutan skulle bidragit till en bättre förståelse af de här rådande förhållandena.

På bålet har man lagt den döde, rikt rustad för det lif, han nu skulle börja, mannen bland annat försedd med verktyg, hammare och knif, med bryne, kam, eldstål och flinta, kort sagdt med allt det han behöfde för att möta de dagliga behofven. Men hit hörde ju, under denna de ärorika bragdernas och den råa styrkans tid, äfven vapen, sköld, yxa och svärd, spjut, pil och bäge. Af klädseln återstår nu endast ringspännet, som höll ihop manteln. Slutligen fingo hästen och hunden göra sin herre sällskap. Kvinnans utstyrsel är en helt annan, här möta vi prydnader af skilda slag, ringar, spännen af olika utseende, hängsmycken och pärlor, de förra af brons, de senare af karneol, bergkristall och glas. Sedan bålet brunnit ut, samlade man så ihop resterna i en urna, som nedsattes i en grund grop eller på jordytan, häröfver uppkastades nu grafhögen.

I detta sammanhang vill jag påpeka den sparsamma förekomsten af kol bland bålresterna. Detta tyder på, att den döde ej blifvit bränd på själfva grafplatsen, något som annars ej var ovanligt under denna tid.

En särskild uppmärksamhet förtjäna de *nitnaglar* och *spikar*, som förekomma i 1903 års fynd, grafvarne I och IV. Dylika finner man ofta, i större eller mindre antal, i den yngre järnålderns brandgrafvar. Hvertill hafva då dessa tjänat? Vid flere tillfällen har man påträffat grafvar med obrända lik, där de döde, ofta på det präktigaste utstyrda, blifvit jordade i farkoster af större eller mindre slag, — jag vill endast påminna om de ståtliga fynden från Ultuna och Vendel i Upland och nu senast (år 1903) från trakten af Tönsberg i Norge. Tydligt har det varit en rätt vanlig sed att äfven *bränna* de döde i båtar, ja, vi hafva till och med skriftliga bevis härpå. En arabisk resande, Ibn-Fadhlän, som år 921 eller 922 e. Kr. vid Bolgar i Ryssland kom i beröring med nordmän, sannolikt svenskar, omtalar, huru en af dessa, en storman, brändes i sitt praktfulla skepp på Wolgas strand, och vidare heter det i hans berättelse: »om en fattig dör, bygga de åt honom en liten båt,

lägga honom däri och förbränna den. — Liksom hos många andra folk ända in i de senaste tider rådde väl äfven hos våra förfäder den tron, att det var öfver vattnet, vägen gick till de dödas land.

Som jag ofvan nämnt, sträcker sig graffältet vid Östveda öfver en lång tidrymd. De enskilda graffynden kunna emellertid närmare dateras, de erbjuda för öfrigt åtskilliga detaljer af intresse:

Graf I. Hela fyndet är synnerligen typiskt för en mansgraf från vikingatiden, särskildt gäller detta i fråga om vapnen och de ornerade kambitarne. Björnklor, tydligen härrörande från hudar, förekomma ej så sällan i järnålderns grafvar.

Graf II är af särskildt intresse, emedan mans- och kvinnosaker här uppträda i förening. Man har¹⁾ satt detta i samband med, att enligt hvad den fornnordiska litteraturen, t. ex. Sigurðarkviða, vet omtala, fall förekommit, då en afliden man följts på bålet af sin hustru eller af en eller flera trälinnor; här skulle således möjligen föreligga ett utslag af en dylik sed. Emellertid skulle man kanske äfven kunna tänka sig, att en efterbegravning här egt rum, något som också förekom under denna tid, åtminstone finnes intet, som strider emot ett dylikt antagande. Vid min undersökning kunde inga slutledningar i någondera riktningen dragas, så omrörda som alla lager då voro, ej heller vid en datering af de funna föremålen kan man komma frågans lösning närmare, såväl mans- som kvinnosakerna tillhöra nämligen vikingatiden och hvad de sistnämnda angår, dennas senare del.

Som förhållandena nu äro, måste man inskränka sig till rena gissningar; här framför allt hade en orubbad graf troligen kunnat lemna goda upplysningar.

Graf (?) III. Föremålen tillhöra vikingatiden. I fråga om fyndets karaktär hänvisar jag till hvad jag förut därom yttrat.

¹⁾ Oscar Almgren, l. c., p. 323.

Graf IV. En kvinnograf från vikingatiden och, enligt hvad den ovala spännbucklan bestämdt anger, från dennes allra sista del, förra hälften af 1000-talet.¹⁾

1904 års fynd: inv. 12221 A. Mansgraf, likaledes från vikingatiden.

I detta fynd ingår äfven en *stenmejsel*, förfärdigad under sista delen af vår stenålder och alltså med den respektabla åldern af några tusen år, när den nedlades i den gamle vikingens graf. Liknande fynd af stenyxor och stenhammare har man vid tvänne tillfällen gjort i Norge, i grafvar från den äldre järnåldern,²⁾ och en gång på Gotland, här liksom vid Östveda i en vikingagraf.³⁾ Ända in i våra dagar tillskrifver ju folktron dylika föremål ett öfvernaturligt ursprung, de besitta en inneboende magisk kraft, som för deras ägare vid många tillfällen kan vara till stor nytta, och vi kunna vara öfvertygade, att detta åskådningssätt ej heller var främmande för våra förfäder under järnåldern, utan helt säkert mer spridt och rotadt än nu. I Uppsala univ:s museum f. nord. fornsaker förvaras en i Uppland funnen, liten båtformig stenysa, som blifvit försedd med en runinskrift och förmodligen gjort tjänst som amulett.⁴⁾ Förvisso är det i sådana vidskepliga föreställningar, vi hafva att söka motivet till stenföremålens nedläggande i grafvar, någon annan förklaring är ej möjlig.

1904 års fynd: inv. 12221 B. Föremålen förskrifva sig sannolikt från en kvinnograf. Af intresse är den lilla ovala spännbucklan, hvilken får betraktas som en prototyp till de under vår vikingatid så vanliga, stora ovala spännbucklorna.

¹⁾ Jfr Montelius, Öfversigt öfver den nordiska forntidens perioder, i Svenska fornminnesföreningens tidskrift, VIII, p. 162.

²⁾ Oscar Montelius: Sveriges forntid, p. 158⁵⁾.

³⁾ Stat. mus. inv. 9121: 10. Skelettgraf (dock fanns här ock rester af en graf från den äldre järnåldern).

⁴⁾ Oscar Montelius, l. c., p. 159 och Les temps préhistoriques en Suède, fig. 55 p. 53. — Inskriften är nu tyvärr mycket fragmentarisk. Enligt Bugges och Stephens' åsikt skulle runorna vara urnordiska; enligt det meddelande från doc. O. v. Friesen, anser denne däremot, att de tillhört den yngre runraden; de skulle således hafva inristats tidigast vid slutet af järnåldern och alltså möjligen vara samtida med åtminstone några af Östveda-grafvarne.

Den tillhör antagligen 600-talet, är dock kanske ännu något äldre.¹⁾

1841, 1891 och 1901 års fynd förskrifva sig från mansgravvår; det förstnämnda tillhör 600- eller 700-talet, de senare vikingatiden.

Också från andra delar af Hedesunda socken föreligga fynd från den yngre järnåldern, äfvensom uppgifter om grafhögar:

Berg. Grafhögar;²⁾

Brunn. En »förtärd» spännbuckla af brons och ett järnsvärd, funna »i jorden». (Gefle Museum.) — Grafhögar. (A. T. A.)³⁾

Byn. Två tveeggade svärd, tre spjutspetsar, en yxa af järn, en dubbelskalig oval spännbuckla och en del af en dylik samt en öppen armring af brons, funnet vid gräfning på 60 cm:s djup, 2,4 m. från hvarandra.⁴⁾ (S. H. M. inv. 8975.)

Hade. Flera synnerligen värdefulla graffynd, bl. a. innehållande två spännen af gotländska former. (S. H. M. inv. 1209 o. 5412 a.)⁵⁾

En yxa af järn (= M. 263), funnen vid Hade, är i kapten C. F. W. Gripenbergs ägo. (A. T. A.)

Landa. Grafhögar (A. T. A.)

Prästgården. Grafhögar, obetydliga. (A. T. A.)

Rångsta. Grafhögar. (A. T. A.)

Ön. Mer än 20 grafhögar, en del skadade; bland dem märkes en stor, 12—16 fot hög, vid Öns norra ända; vid den södra en domarering (?). (A. T. A.); på Ön äro funna en

¹⁾ Månadsbladet, 1873, p. 177; 1877, p. 461. Svenska fornminnesföreningens tidskrift. VIII, p. 155.

²⁾ L. E. Åhrman: Beskrifning öfver provinsen Gestríkland. Stockholm 1861, p. 126.

³⁾ = Uppgiften hämtad ur Antikvarisk-Topografiska Arkivet.

⁴⁾ Både mans- och kvinnosaker. Jfr graf II vid Östveda.

⁵⁾ Se H. Hildebrand i Antikvarisk tidskrift, II p. 304 och i Månadsbladet 1874, p. 181. Oscar Montelius: Svenska fornsaker, fig. 401, 406, 474, 475. Svenska fornminnesföreningens tidskrift, VIII, p. 152¹⁾ o. ²⁾; IX, p. 256²⁾; X, p. 63¹⁾.

oval spännbuckla af finsk¹⁾ eller estländsk form²⁾ och en bit af ett järnsvärd. (S. H. M. inv. 5412 b.)

Östbo. Ett tveeggadt svärd, en spjutspets, en pilspets, en nit af järn, brända ben; funnet i en grafhög. (S. H. M. inv. 8974.)

Härtill komma tvenne runstenar vid *Hade*³⁾ och vid *Kyrkan*.⁴⁾

Medan således järnåldern är rikt företrädd, är detta så mycket mindre fallet med de föregående tidsåldrarne; från stenåldern föreligger intet fynd och från bronsåldern endast ett, en holkyxa (= , S. H. M. inv. 6609), från okänd fyndort inom socknen. Allt tyder på, att den egentliga bosättningen här egt rum under järnåldern, under hvilkens senare del trakten torde haft en jämförelsevis talrik befolkning.⁵⁾ Helt säkert har det rådt en liflig beröring med denna tids blomstrande kulturområde närmast i söder, Mälarlandskapen,⁶⁾ ja, som vi sett, finnes åtskilligt som pekar på en förbindelse jämväl med mera aflägsna orter, Gotland och de Östbaltiska länderna.

¹⁾ Oscar Montelius: Statens historiska Museum. 7:de uppl. Stockholm 1901, p. 80.

²⁾ Månadsbladet. 1874, p. 180.

³⁾ Månadsbladet. 1874, p. 183.

⁴⁾ Bautil, nr 1090. — Vid *Kågbo* skall dessutom finnas en runinskrift på en klippa i Dalelven; uppgiften är emellertid mycket tvifvelaktig. (A. T. A.)

⁵⁾ Månadsbladet. 1874, p. 72 och 179.

⁶⁾ Afståndet mellan Hedesunda och Vendel är endast 2 å 3 mil.

Om jordbeskattningen i Gestrikland.

(Fortsättning från 1904.)

Man ser nogsamt af det föregående, huru den besvärliga uppbörden af räntepersedlarna efter hand inskränktes och utbyttes. Längst bibehöllos dagsverkena; men slutligen utgick alltsammans dels i penningar, som varierade efter markegången, dels (såsom årliga och kungshästarna, salpeterhjälpen, boskapspenningarna, skjutsfärdspenningarna och faktorihjälpen) efter ett fastställt värde, som sjönk allt mer och mer i samma mån som penningens. Skulle emellertid någon önska ett svar på den frågan, hvilken summa i vår tids mynt betecknar värdet af dessa utskylder, så vet man, att den myntsort, som under Gustaf II Adolfs tid kallades daler, var fyramarkstycket, som i handel ochandel räknades lika med $\frac{2}{3}$ af en riksdaler, hvilken i silfverhalt föga skilde sig från en specie-rikdaler (= 4 kronor). Summan af jordeboks- och mantals-räntan för

VIII. Förläningar å lifstid.

a) M:r Hans efterleverska i Gefle efter drottning Kristinas bref d. 21 mars 1617 har sitt hemman i Östanbäck fritt om 1 $\frac{1}{2}$ gårdemantal	r. dr. 20: 30: 13
b) Herr Jöns i Ofvansjö efterleverska efter kungl. brefvet den 21 febr. 1646 sitt eget hemman i Ofvansjö 1 $\frac{1}{2}$ gårdemantal	„ 18: 0: 16
c) Mäster Balzar Salinus i sin och hustruns lifstid genom k. mts och kammarrådens bref den 19 jan. 1650 Testebo tvänne mjölkvarnar, som ränta 150 tunnor mjöl eller	„ 450
p) Löjtnanten Nils Finke, sitt hemman i Torsåker 1 $\frac{1}{2}$ gårdemantal r.	„ 18: 24: 2
e) En gammal drabant Joen Börgelsson efter kungl. brefvet d. 19 febr. 1646, sitt torpställe Furuvik i Valbo socken	r. „ 1: 3: 14
f) Doktor Daniel Sidenius 50 t:r spannmål af tionden å 2 d:r 8 öre	„ 112: 16: 0
g) Länsmannen i Torsåker, 8 t:r Spannmål	„ 18: —: —
h) En gammal korpral Påvel Pedersson, 3 t:r	„ 6: 24: —
i) En gammal ryttare Anders Månsson, 2 dito	„ 4: 16: —

Summan af alla dessa sålda, förpaktade eller under åtskilliga titlar förlänta räntor 9,766 daler 28 öre 9 pgr.

Hvad som återstod utgjorde 2,470 daler 8 öre 6 pgr, men däraf var till åtskilliga på lön anslaget så mycket, att kronans behållna uppbörd af Gestrikland för år 1652 (tullen oberäkuad) endast gick till 208 daler.

Enligt jordeboken för nämnda år funnos i Gestrikland 623 hela, 4 trefjärdedels, 113 halva och 53 fjärdedels skattehemman. Af dessa lemnade enligt ofvanstående utdrag 613 hela, 94 halva och 47 fjärdedels hemman kronan ingen inkomst.

ett hemman sådant som det vi nyss tagit till exempel (och innan hemmansklyfningen börjat, voro många hemman af sådan storlek) motsvarade således 16 $\frac{5}{12}$ rdr specie eller 65 $\frac{2}{3}$ kronor. Men huru tunga jordbrukarens skatter i verkligheten voro under början af Sveriges storhetstid, därom får man först då ett tydligare begrepp, om man tager i betraktande varuvärdenas förhållande till silfrets. Mot 24 daler 20 öre 2 $\frac{2}{5}$ pgr eller i det närmaste 24 $\frac{5}{8}$ daler svarade efter 1620 års löningspris ungefär 11 t:r spannmål eller 15 $\frac{1}{6}$ L $\frac{1}{2}$ smör eller 22 L $\frac{1}{2}$ kött eller 450 L $\frac{1}{2}$ hö. Ännu ofördelaktigare utfaller saken för de skattskyldige, om man tager i beräkning, att ehuru väl de mellan kronan och dess arrendatorer öfverenskomna priserna voro lågt satta, på det att arrendatorerna skulle hafva full ersättning för sitt besvär och möjliga förluster vid uppbörden, allmogen likväl icke däraf hade någon gifven fördel, ty i de fall då en eller annan persedel icke kunde in natura utgöras, var bonden nära nog gifven till spillo åt fogdars och ränteinnehafvares godtycke, så länge han vid markegångssättningarna ej fick eller kunde göra sina billiga anspråk gällande. Icke heller bör man glömma, huru utvägarna i 17:e århundradet att med den tidens utvecklade jordbruk och industri af vidsträckta men föga odlade hemman utgöra dessa skatter framställa sig vid en jämförelse med nutidens.

Måttet af skatter var härmed icke fullt. Liksom i andra landskap utgick af i Gestrikland till domhafvanden en viss årlig afgift eller *lagmansränta*. Den ingick ej i kronans uppbörd och nämnes därför endast tillfälligtvis i räkenskaperna. För år 1566 erlades 1 öre 6 pgr af hvarje fullsättes bonde, men 1599 uppbars den med 2 $\frac{1}{2}$ öre af hvar half och hel bonde. Något senare, år 1624, utgjorde den af hela Gestrikland 93 daler 4 öre och utgick efter hufvudmantalet, lika af hela, halva och fjärdedels bönder med 4 öre på hvardera. Slutligen utgick lagmans- och häradshöfdinge-räntan med vissa skilling på hvar rök eller matlag och upphörde genom kungl. brefvet den 11 mars 1841.

Af mera betydenhet var *tionden*. Författarens anteckningar rörande denna utskyld äro dock ej så fullständiga, att de kunna läggas till grund för en någorlunda tillfredsställande utredning

af detta ämne. Den måste uppskjutas, till dess tillfälle gifves att i kammararkivet taga närmare och fullständigare kännedom om där förvarade tiondelängder.¹⁾

¹⁾ Några få och spridda uppgifter om tionden må dock meddelas. I de fyra socknarna Valbo, Hille, Hamrånge och Ockelbo var år 1558 tiondegifvarnes antal 274 och kronotiondens belopp 832 spann eller 416 t.r, hvilket rätt väl låter förlika sig med 1557 års kronotionde 432 $\frac{1}{2}$ t.r och med 1564 års 392 $\frac{3}{4}$ t.r. (Då H. Forssell i "Sverige 1571" sid. 47 uppgifver sistnämnda års kronotionde af samma socknar till 786 t.r af 269 decimantes, synes någon förväxling af tunnor och spann hafva ägt rum. I proportion af tiondegifvarnes antal skulle tionden af hela landskapet vid denna tid hafva utgjort omkring 980 t.r. För år 1620 är den uppgifven till 1,204 tunnor. Genom den ständiga tiondesättningen, som fastställdes 1749, sattes tionden af då befintliga hemman för alltid till 554 t.r $4\frac{2}{3}$ k.r råg och 605 t.r $26\frac{1}{3}$ t.r korn eller tillsammans 1,189 t.r 31 kappar.

Undertecknad, utsedd att granska **Gestriklands Fornminnesförenings** räkenskaper för åren 1903 och 1904, får härmed afgifva följande

Revisionsberättelse:

Tillgångar den 1 Jan. 1903:

Innestående å Sparkasseräkning	2,083: 83	
„ hos kassamannen	12: 11	2,095: 94

Inkomster under året:

134 årsafgifter	400: 50	
Sparbanksränta	82: 09	482: 59
		Kronor 2,578: 53

Omkostnader under 1903:

Carl Larsson för klichéer m. m.	35: 85	
Postporton för 1902	3: 80	
Tryckning af Meddelanden för 1902	140: 83	
Arvode till sekreteraren för 1902	150: —	
„ „ kassamannen	25: —	
Ytterligare postporton	6: 44	
Inkassering af årsafgifter	17: —	378: 92

Tillgångar den 31 Dec. 1903:

I Gefle Stads Sparbank innestående	2,145: 92	
Hos kassamannen innestående	53: 69	2,199: 61
		Kronor 2,578: 53

Tillgångar den 1 Januari 1904:

I Gefle Stads Sparbank innestående	2,145: 92	
Kontant hos kassamannen	53: 69	2,199: 61

Inkomster under 1904:

116 årsafgifter	348: —	
Sparbanksränta	87: 49	435: 49
		Kronor 2,635: 10

Omkostnader under 1904:

Tryckning af Meddelanden	138: 75	
Postporton	7: 96	
Arvode till sekreteraren	150: —	
„ „ kassamannen	25: —	
Inkassering af årsafgifter	15: —	336: 71

Tillgångar den 1 Dec. 1904:

I Gefle Stads Sparbank innestående	2,283: 41	
Hos kassamannen innestående	14: 98	2,298: 39
		Kronor 2,635: 10

Då räkenskaperna äro ordentligt förda och med nödiga verifikationer försedde tillstyrkes full ansvarsfrihet för de år denna revision omfattar.

Gefle den 3 Oktober 1905.

Hjalmar Ewerlöf.

Förteckning

öfver

Gestriklands Fornminnesförenings Ledamöter

år 1905.

Hedersledamot:

Björkman, C. A. T., f. d. Landshöfding, Stockholm.

Stiftande ledamöter,

som en gång för alla betalt minst 25 kronor:

Andersson, N. P., Byggmästare, Gefle,
Benedicks, G., Bruksegare, Gysinge,
Cavalli, B. G. J., Apotekare, Sköfde,
Folin, W., Disponent, Hammarby,
Göransson, H., Bruksegare, Sandviken,
Kempff, Hj., Lektor, Stockholm,
Lundberg, C. A., Bruksförvaltare, Ockelbo,
Lundeberg, Chr., Bruksegare, Forsbacka,
Nyström, G., Major, Gefle,
Rennerfelt, Th., Ingeniör, Upsala,
Rettig, John, Konsul, Gefle,
Schinkel, C. D. v., Bruksegare, Stockholm,
Stolberg, B., Grefve, Norrköping.

= 13

Ahlbom, F. E., Vinhandlare, Gefle,
Allgulander, S. P., Handlande, Gefle,
Amberger, F., Disponent, Gefle,
Andersson, N. G., Stadsmäklare, Gefle,
Anjou, K., Kronofogde, Gefle,
Belin, J. F., Skräddaremästare, Gefle,
Berggren, C. W., Borgmästare, Gefle,
Bergius, Gust., Handlande, Gefle,
Berglund, C. J., Källarmästare, Gefle,
Berndtson, F. M., Konsul, Gefle,
Brändström, R., Kommissionär, Gefle,
Bäcklin, Rob., Läkare, Gefle,
Cratz, E. A., Kronokassör, Gefle,
Delin, J. E., Grosshandlare, Gefle,
Edman, A., Bagaremästare, Gefle,
Ekbom, Albin, Kamrerare, Gefle,
Engström, E., Grosshandlare, Gefle,
Engwall, Ernst, Grosshandlare, Gefle,

Engwall, Emil, Grosshandlare, Gefle,
Engwall, V. T., Grosshandlare, Gefle,
Enlund, E. H., Läroverksadjunkt, Gefle,
Ericsson, E., Possessionat, Torsåker,
Ericsson, Gust., Kamrer, Gefle,
Ewerlöf, Hj., Bokhandlare, Gefle,
Forsberg, A., Kamrer, Forsbacka,
Fyhrvall, O., Lektor, Gefle,
Grundberg, C. W., Hamnkaptän, Gefle,
Göransson, A., Riksdagsman, Kungsgården,
Göransson, C. F., Ingeniör, Sandviken,
Göransson, Simon, Ingeniör, Gefle,
Hamilton, Hugo E. G., Landshöfding, Gefle,
Hedberg, J., Bruksförvaltare, Kungsfors,
Hedin, E. A., Stadsarkitekt, Gefle,
Hedman, P. J., Fabrikör, Gefle,
Helander, A. L., Läroverksadjunkt, Gefle,
Holmgren, P., Komminister, Gefle,
Holmstrand, Per, Vinhandlare, Gefle,
Hultman, A., Apotekare, Gefle,
Hägerstrand, P. J., Konsul, Gefle,
Höglind, V., Rådman, Gefle,
Höglund, E., Disponent, Gefle,
Insulander, G., f. d. Folkskoleinspektör, Stockholm,
Kjellerstedt, N., Grosshandlare, Gefle,
Kjellerstedt, P., Grosshandlare, Gefle,
Kronberg, Erik, Grosshandlare, Gefle,
Lagerholm, A. F., Kaptän, Gefle,
Larson, A., Förste provinsialläkare, Gefle,
Larsson E., Tulltjänsteman, Gefle,
Lehman, O., Länsnotarie, Gefle,
Lidén, Th., Stadsfiskal, Gefle,
Lindh, W., Bankdirektör, Gefle,
Lindgren, E., Bruksegare, Gefle,
Lundeberg, Aug., Bruksegare, Gefle,
Lundvik, C., Öfveringeniör, Forsbacka,
Lindström, E., Lasarettsläkare, Gefle,
Ljungberg, H., Disponent, Gefle,
Magnuson, Tord, Ingeniör, Sandviken,
Malmborg, O. von, Kaptän, Brandchef, Gefle,
Martin, Bernh., Direktör, Gefle,
Matton, A. V., Fabrikör, Gefle,
Matton, E. A., Fabrikör, Gefle,
Mattsson, A., Färghandlare, Gefle,
Mattsson, H. A., Fabrikör, Gefle,
Nilsson, A., Kommissionär, Gefle,
Nilson, N. J. A., Rektor, Gefle,
Nilsson, O., Bryggare, Gefle,
Nordgren, Anders, Skeppshandlare, Gefle,
Nordgren, E. A., Läderhandlare, Gefle,
Nordin, R., Sparbanksdirektör, Gefle,
Nordström, S., Grosshandlare, Gefle,
Nordlander, K. G. A., Folkskoleinspektör, Gefle,

Norman, A., Skeppsklarerare, Gefle,
 Olsson, C. R., Bryggmästare, Gefle,
 Palmkrantz, C. A., Ingeniör, Gefle,
 Post, A. von, Häradshöfding, Gefle,
 Rettig, Edv., Öfverstelöjtnant, Gefle,
 Rosenlöf, O. T., Organist, Ofvansjö,
 Sandelin, H., Grosshandlare, Gefle.
 Sandqvist, S. J., Borgmästare, Hudiksvall.
 Sandström, G., Häradshöfding, Gefle,
 Schulzenheim, D. von, Häradshöfding, Gefle,
 Sjöberg, A. Ferd., Fabrikör, Gefle,
 Sjöström, Gust. A., Fabrikör, Gefle,
 Sjöström, K., Målaremästare, Gefle,
 Sköldebrand, O. F., Kapten, Gefle,
 Smith, J. J., Landssekreterare, Gefle,
 Stenbeck, J. V., Grosshandlare, Gefle,
 Stenholm, J., Bankdirektör, Gefle,
 Ström, C. M., Landskamrer, Gefle,
 Sundin, Hj., Förvaltare, Sveden,
 Trolle-Bonde, C. J., Trolleholm,
 Törnlund, J. P., f. d. Stadskassör, Gefle,
 Unge, Ernst, Polismästare, Gefle,
 Unge, Hj., Major, Gefle,
 Wadman, C., Fabrikör, Gefle,
 Walin, G., Rådman, Gefle,
 Wallgren, G. A. F., Fältintendent, Karlsborg,
 Weibull, K., Läkare, Gefle,
 Westergren, P. J., Grosshandlare, Gefle,
 Westin, E., Riksdagsman, Åbydal,
 Westman, Ag., Ingeniör, Gefle,
 Ångman, F. L., Kyrkoherde, Öster Fernebo,
 Öhman, Ernst, Kronobokhållare, Gefle.

= 103

Styrelse:

Ordförande: *Hamilton, Hugo E. G.*
 v. d:o : *Rettig, John.*
 Sekreterare: *Fyhrvall, O.*
 Kassaman: *Stenholm, J.*

Rättelser i häftet för 1904.

Sid. 31, rad 19 nedifrån står Stenskyttehemman, läs Stenshytte hemman.
 „ 32, „ 22 uppfifrån „ jan., läs juni.

Innehåll: Ett graffält från den yngre järnåldern vid Östveda i Hedesunda socken, i Gestrikland sid. 1. — Om jordbeskattningen i Gestrikland sid. 22. — Revisionsberättelse för åren 1903 och 1904 sid. 25. — Förteckning på medlemmar 1905 sid. 26.